

Procedura tworzenia, organizowania i finansowania środowiskowych domów samopomocy w województwie mazowieckim

Środowiskowe domy samopomocy działają w oparciu o:

- a) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) ustawę o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r.;
- c) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 5 i art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - środowiskowych domów samopomocy - jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez jednostki samorządu terytorialnego.

W myśl art. 25 ustawy o pomocy społecznej organy administracji samorządowej mogą zlecać organizacjom pozarządowym lub innym podmiotom prowadzenie środowiskowego domu samopomocy, udzielając dotacji na finansowanie jego prowadzenia.

Do zadań wojewody należy, w myśl art. 22 pkt 1 cytowanej wyżej ustawy, ustalenie sposobu wykonania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Tworzenie nowego środowiskowego domu samopomocy

Przed podjęciem decyzji o złożeniu wniosku na utworzenie środowiskowego domu samopomocy gmina/powiat powinna podjąć następujące działania:

- sporządzić diagnozę potrzeb i sytuacji społecznej gminy/powiatu w zakresie występujących na jej terenie potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym ich liczby,
- uwzględnić w Gminnej/Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych utworzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- posiadać/pozyskać lokal, w którym zlokalizowany będzie środowiskowy dom samopomocy, uwzględniając warunki, które lokal powinien spełniać zgodnie

z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r.
w sprawie środowiskowych domów samopomocy,

- sporządzić analizę zasobów kadrowych.

UWAGA: Diagnoza potrzeb powinna być sporządzona na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł, w tym danych ośrodka pomocy społecznej, danych medycznych, m.in, powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności, powiatowych urzędów pracy, lokalnych poradni zdrowia psychicznego, poradni psychologiczno-pedagogicznych, innych placówek ochrony zdrowia, a także placówek oświatowych.

1. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej informuje wojewodę o zaplanowanej w budżecie państwa na dany rok budżetowy rezerwie celowej na zadania związane z rozwojem sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym na uruchomienie nowych miejsc.

2. Wydział Rodziny i Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie informuje jednostki samorządu terytorialnego o możliwości ubiegania się o środki z ww. rezerwy celowej i możliwości złożenia wniosku wraz z uzasadnieniem potrzeb.

3. Wniosek podpisuje wójt/ burmistrz/prezydent lub starosta wraz ze skarbnikiem.

Wniosek powinien zawierać:

1) opis zadania wraz z diagnozą potrzeb w zakresie pomocy społecznej potwierdzający zasadność utworzenia nowego środowiskowego domu samopomocy (na podstawie różnych źródeł oraz danych m. in.: informacji pochodzących z ośrodka pomocy społecznej, powiatowego centrum pomocy rodzinie, urzędów gmin, powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, powiatowego urzędu pracy, poradni psychologiczno-pedagogicznej, placówek oświatowych, danych medycznych, pozyskanych od placówek ochrony zdrowia, działających na Państwa terenie, np. ze szpitali).

2) dokumentację dotyczącą organizacji i funkcjonowania ośrodka wsparcia, zawierającą w szczególności:

- a) projekt statutu i regulaminu organizacyjnego środowiskowego domu samopomocy,
- b) określenie typu placówki (A, B, C, D),
- c) proponowane formy terapii i zajęć,
- d) planowaną strukturę zatrudnienia z podaniem kwalifikacji wymaganych na danym stanowisku,

- 3) tytuł prawny do nieruchomości, na której będzie zlokalizowany środowiskowy dom samopomocy (należy wskazać, czyją własnością jest budynek i na podstawie jakiego tytułu prawnego będzie użytkowana nieruchomość),
- 4) dokładny opis planowanego lokalu: adres, usytuowanie, stan techniczny budynku z podaniem powierzchni ogólnej i użytkowej, istniejące bariery architektoniczne, liczba kondygnacji, wykaz i usytuowanie poszczególnych pomieszczeń, z których będą korzystać uczestnicy, odległość od środków komunikacji publicznej, jak będzie rozwiązana kwestia ewentualnego dowozu dla uczestników,
- 5) koszt realizacji zadania z podziałem na grupy wydatków (zarówno w przypadku prac remontowych jak i inwestycji budowlanej – program inwestycji opracowany zgodnie z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. Nr 238, poz. 1579),
- 6) zestawienie kosztów wyposażenia poszczególnych pracowni terapeutycznych, (rodzaje pracowni i wymagany sprzęt),
- 7) kwotę dotacji, o jaką ubiega się organ wnioskujący z podziałem na rodzaje kosztów i harmonogram uruchomienia środowiskowego domu samopomocy,
- 8) informację o uwzględnieniu w Gminnej/Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych utworzenia ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

4. Analiza złożonych wniosków dokonywana jest z uwzględnieniem: priorytetów określonych przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej na dany rok.

Po analizie złożonej dokumentacji – zgodnie z „*Kartą oceny formalnej wniosków*” stanowiącą załącznik do niniejszej procedury, w przypadku ich akceptacji, wojewoda zgłasza zapotrzebowanie do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

5. Po pozytywnej decyzji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej wojewoda występuje do Ministra Finansów z wnioskiem o zwiększenie z rezerwy celowej budżetu państwa planu wydatków budżetowych na zadania związane z rozwojem sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych informuje wojewodów o przyznaniu środków z rezerwy celowej.

7. Wojewoda dokonuje podziału środków budżetu państwa na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego i wydaje decyzję finansową w sprawie przyznania dotacji dla samorządów.

8. Wojewoda zawiera umowy z jednostkami samorządu terytorialnego w sprawie przekazania dotacji.

Uruchomianie nowych miejsc w istniejących środowiskowych domach samopomocy

1. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej informuje Wojewodę Mazowieckiego o zaplanowanej w budżecie państwa na dany rok budżetowy rezerwie celowej budżetu państwa na zadania związane z rozwojem sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym na uruchomienie nowych miejsc.

2. Wydział Rodziny i Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie informuje jednostki samorządu terytorialnego o możliwości ubiegania się o środki z ww. rezerwy celowej i możliwości złożenia stosownego wniosku wraz z uzasadnieniem uwzględniającym głównie:

- a) wnioskowaną liczbę nowych miejsc i czas ich uruchomienia (także z ewentualnym uwzględnieniem miejsc dla osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi z Programu „Za Życiem”, na które przysługuje podwyższona dotacja dla uczestników ŚDS na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej),
- b) aktualną liczbę uczestników środowiskowego domu samopomocy,
- c) liczbę osób oczekujących na przyjęcie do placówki,
- d) uzasadnienie potrzeby zwiększenia liczby miejsc,
- e) informacje dotyczące spełniania standardów w zakresie powierzchni użytkowej i wskaźnika zatrudnienia,
- f) diagnozę sytuacji osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy/powiatu.

Wniosek podpisuje odpowiednio: wójt/ burmistrz/ prezydent lub starosta oraz skarbnik.

3. Po dokonaniu analizy i weryfikacji wniosków złożonych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie „Karty oceny wniosku” stanowiącej załącznik do niniejszej procedury, wojewoda zgłasza zapotrzebowanie do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

4. Po pozytywnej decyzji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej wojewoda występuje do Ministra Finansów z wnioskiem o zwiększenie z rezerwy celowej budżetu państwa planu wydatków budżetowych na zadania związane z rozwojem sieci ośrodków wsparcia, tj. środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym na utworzenie nowych miejsc.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych informuje o przyznaniu środków z rezerwy celowej.

6. Wojewoda dokonuje podziału środków budżetu państwa na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego i wydaje decyzję finansową w sprawie przyznania dotacji.

7. Wojewoda zawiera umowy z jednostkami samorządu terytorialnego w sprawie przekazania dotacji.

Zasady finansowania bieżącej działalności środowiskowych domów samopomocy

Wojewoda Mazowiecki przekazuje środki finansowe na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia środowiskowego domu samopomocy jednostce samorządu terytorialnego prowadzącej dom lub zlecającej jego prowadzenie podmiotowi uprawnionemu w rozumieniu art. 25 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 51c ust. 2 ustawy miesięczną kwotę dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala wojewoda jako iloczyn aktualnej liczby osób korzystających z usług w tych ośrodkach oraz średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji na jednego uczestnika, nie wyższą jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla województwa.

Przy ustalaniu „aktualnej liczby osób korzystających z usług” brana jest pod uwagę liczba osób z aktualną decyzją o skierowaniu do śds, nie wyższa jednak niż statutowa liczba miejsc w domu.

Średnia miesięczna wojewódzka kwota dotacji na jednego uczestnika ośrodka wsparcia ustalana jest przez wojewodę corocznie, odrębnie dla środowiskowych domów samopomocy i klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wysokość średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji na jednego uczestnika w ośrodku wsparcia dla osób

z zaburzeniami psychicznymi w województwie mazowieckim ogłaszana jest w formie rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego na każdy rok.

Dotacja przekazywana jest jednostkom samorządu terytorialnego w wysokości uwzględniającej:

- aktualną liczbę osób posiadających decyzję o skierowaniu nie wyższej niż statutowa liczba miejsc w tym domu,
- wysokość średniej miesięcznej kwoty dotacji na uczestnika określonej w rozporządzeniu Wojewody Mazowieckiego,
- zwiększenie kwoty dotacji ustalone dla danej jednostki, nie więcej niż 20 % stosownie do przepisu art. 51c ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- zwiększenie kwoty dotacji nie więcej niż 30% zgodnie z art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej na uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem koniecznej stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Wysokość miesięcznej kwoty dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia środowiskowego domu samopomocy jest obliczana jako iloczyn aktualnej liczby osób, posiadających decyzje o skierowaniu nie większej niż statutowa liczba miejsc w tym domu oraz średniej miesięcznej kwoty dotacji wyliczonej dla województwa, zgodnie z art. 51c ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z uwzględnieniem zwiększeń, o których mowa w art. 51c ust. 4 i 5 tej ustawy.

Zwiększanie miesięcznej dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy.

Miesięczna kwota dotacji na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z art. 51c ust. 4 ustawy, może być zwiększona, nie więcej jednak niż o 20%, w zależności od liczby uczestników oraz zakresu, jakości i rodzaju świadczonych usług. W celu zwiększenia, miesięcznej kwoty dotacji, jednostka samorządu terytorialnego, która prowadzi ośrodek wsparcia lub zleciła jego prowadzenie

podmiotowi uprawnionemu składa wniosek do Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej MUW zawierający informacje dotyczące zakresu i rodzaju świadczonych usług.

Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej w imieniu Wojewody rozpatrując wniosek i zwiększając wysokość dotacji bierze pod uwagę w szczególności :

- zakres, jakość i rodzaj świadczonych usług;
- liczbę uczestników ze znacznym stopniem niepełnosprawności;
- liczbę uczestników z zaburzeniami sprzężonymi oraz ze spektrum autyzmu oraz poszczególnych typów niepełnosprawności;
- koszty dowozu podopiecznych (liczbę osób dowożonych, liczbę przejechanych codziennie kilometrów);
- zakres usług wykraczający poza podstawowy standard usług świadczonych w jednostce, zgodny z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Kwota dotacji ustalana dla środowiskowych domów samopomocy może być zwiększona zgodnie z art. 51c ust. 5 ustawy, nie więcej jednak niż liczba uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem koniecznej stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Dotacja na uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu naliczana jest na podstawie przekazywanych do Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej informacji o liczbie uczestników posiadających ww. uprawnienia. Kwalifikacja uczestników powinna się odbywać zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przekazanymi przez wojewodę.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Olszewska
**Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Załącznik:

Karta oceny wniosków w zakresie przyznania dotacji na zadania związane z rozwojem sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.